

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 7138 Bis.

Notificare oficială.

Pentru primirea la cursul teologic al seminarului arhidiecezan cererile sunt a se înainta aici până la 1/14 August 1907.

Dela concurenți se cere să alăture la cerere:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu de maturitate.
3. Testimoniu dela medic despre starea sanitară.

Cererile întrate după acel termen nu se pot lua în considerare.

Se atrage atențiunea celor interesați la concludul sinodal din 7/20 Aprilie 1904, Nr. 39, în sensul căruia numărul clericilor în toate 3 secțiunile nu poate trece peste 90.

Sibiu, 26 Iunie v. 1907.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 7144 Școl.

Notificare oficială.

Cu 1 Septembrie nou, 1907, secțiunea pedagogică a seminarului nostru arhidiecezan se organizează cu curs de 4 ani, și elevii cari vor fi suscepti în cursul I, vor fi supuși cursului de 4 ani.

Pentru primirea în cursul I pedagogic sunt a se face cereri, cari trebuie să întra la acest consistor până la 1/14 August 1907, la cari cereri sunt de a se alătura următoarele documente în original:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu de pe anul ultim de școală, din care să fie evident că a absolvat cu succes 4 clase gimnaziale, reale sau civile;
3. Testimoniu dela medic, că respectivul este deplin sănătos.

Cererile întrate după expirarea termenului nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, 28 Iunie v. 1807.

Consistoriul arhidiecezan.

Pactul cu Austria.

Sibiu, 12 Iulie n.

De nou e la ordinea zilei chestia reînnoirii pactului vamal și comercial între Ungaria și Austria. Trei zile de rând, Luni, Marți și Mercuri, au stat ministrii ungari cu secretarii lor de stat și cu referenții de resort în Viena, și au avut schimb de vederi cu colegii lor din Austria, dar la înțelegere perfectă nu au ajuns nici de astădată. Pertractările se vor continua astăzi și mâine, și apoi se vor continua la toamnă, dacă înțelegere nu se va putea face nici în zilele acestea.

Firește, despre stadiul în care se află acum pertractările purtate între cele două guverne, nu au cunoștință exactă decât numai cei ce participă la ele, și astfel tot ce se scrie despre apropiata terminare a pertractărilor, despre legarea pactului, ori despre neisbutirea legării învoelii, sunt numai combinațiuni, păreri individuale, cari se schimbă în fiecare zi. De aceea, odată ne spuneau toate ziarele din capitală,

că pactul nu se va putea lega, pentru că face greutate guvernul austriac, altădată ne spuneau că învoiala e ca și gata, numai asupra unor detalii de mică însemnătate mai sunt divergențe de păreri, și iarăși altădată, că pertractările vor fi continuate în Septembrie, va să zică nu sunt terminate, la înțelegere guvernelor nu pot ajunge.

Mai sunt apoi politicieni cari cred, că învoiala între cele două guverne, cu privire la reînnoirea pactului, e de mult gata, dar se ține în secret și pertractările cari se mai țin acum sunt numai pentru a se arunca publicului prav în ochi. Învoiala adevărată nu a eșit așa, ca se mulțamească pe Maghiari, și de aceea guvernul vrea se arete, că a luptat destul ca să obțină o învoială mai bună, dar nu i-a succes.

Intru câtva poate să fie adevărată combinația aceasta, și anume, în acea parte a ei, că învoiala e de mult gata între cele două guverne. Pentru că fiecare guvern își dă silințe să lege o învoială mai favorabilă pentru partea sa de monarhie, decât cea din trecut. Guvernul maghiar ar storce favoruri, dacă se poate, pentru Ungaria, cel de dincolo de Leitha pentru Austria. Iar dacă nu se poate, vor lega învoială pe bazele vechi din trecut. Asta, credem noi, e învoiala cea gata, pe care trebuie să o accepte, cel puțin pe un timp oarecare, ambele guverne, dacă nu pot lega alta mai bună.

Silințe își dau ele însă se lege alta, mai bună și mai durabilă, ceace se poate constata și din faptul, că după ce au pertractat cei interesați trei zile de-a rândul în cursul săptămânii acesteia, cu întrerupere de o singură zi, eri, Joi, în care ministrii ungari au fost ocupați în casa magnaților din Budapesta, unde s'a pertractat proiectul de lege despre pragmatica funcționarilor dela căile ferate, continuă astăzi și mâine cu pertractările, pentru că chestia pactului să ajungă odată la rezolvare, fie într'o formă, fie într'alta. Care va fi forma ei finală, se va ști abia când va fi dat publicității întregul complex de proiecte, acceptate de ambele guverne. Atunci se va putea judeca, dacă din aproape nesfârșitele pertractări am tras noi foloase, ori cei din Austria? Cu alte cuvinte, suntem noi cei mai tari, ori cei din Austria?

Conflictul croato-maghiar. După ce dieta croată nu s'a putut întruni Joi, cum era făcut planul, deputații croați și sârbi aparținători coaliției croate au ținut consfătuire Mercuri în Zagreb, și au discutat asupra situațiunii. Au luat hotărâre unanimă să rămână coaliția împreună și să ducă lupta mai departe pentru drepturile limbei croate.

S'a luat apoi hotărâre, ca la toamnă obstrucția să fie continuată în dieta ungară, cu ocaziunea discuției asupra bugetului, ori apoi când guvernul va cere indemnizare. Deputații croați și sârbi vor cutriera acum țara, pentru a pune lumea în mișcare în contra banului și a guvernului maghiar.

Sășii și noua lege școlară.

Legea contelui Apponyi despre îmbunătățirea salarelor învățătoresți și regularea raporturilor de drept la școalele confesionale și comunale din patrie, — intrată în vigoare cu 1 Iulie n. c., — face mare bătaie de cap tuturor naționalităților nemaghiare din țară, cari au școale proprii, pentru că unele din dispozițiile legii sunt pentru toate periculoase, în aceeași măsură.

Sunt îngrijorați prin urmare și Sașii, conlocuitorii nostri de pe teritoriul fundului regiu; și cu toată situația lor materială și politică e cu totul alta, mult mai favorabilă, pentru moment, decât a noastră, se tem și ei de urmările rele pe cari poate să le aibă nefasta lege pentru micul lor popor, și iau măsuri de apărare din vreme.

S'a ocupat cu măsurile de apărare ce vor fi de luat în privința aceasta foaia oficioasă a bisericii săsești „Kirchliche Blätter”, pledând pentru întregirea salarelor din partea comunelor bisericesti și respingerea ajutorului de stat, și a publicat și „Sieb. D. Tageblatt” pe la finea lunii trecute trei articole, scrise în materia aceasta, în cari pe larg e tratată chestia din toate punctele de vedere. Vom schița pe scurt cuprinsul acestor trei interesante articole, din cari se pot scoate învățături și pentru noi.

Scriitorul articolelor, pe semne om inițiat în celece se petrec în politica maghiară și după culise, constată, că anșă la crearea acestei legi primejdioase pentru naționalitățile nemaghiare a dat negreșit și succesul Românilor și al Slovacilor avut la alegerile din urmă pentru dietă, care a umplut de frică inimile maghiare, că în viitor succesul va putea fi și mai mare, și a făcut, că s'a cerut din toate părțile luarea de măsuri, ca mișcarea naționalistă să nu se poată lăți, iar influența politică a Maghiarilor să rămână asigurată și pentru viitor la alegerile pentru dietă.

Constată apoi, că noua lege școlară are să fie privită din trei puncte însemnate de vedere, cari sunt următoarele: Îmbunătățirea salarelor învățătoresți, instruirea mai intensivă în limba maghiară, și asigurarea și potențarea influenței politice maghiare. Din aceste puncte de vedere o apreciază și scriitorul articolelor.

Cu privire la îmbunătățirea salarelor zice, că ea e necesară, după ce traiul e scump; dar urcarea în măsura în care s'a făcut, nu stă în raport cu situația materială a poporului săsesc; pe de altă parte iarăși, în urma acestei urcări, pe multe locuri învățătorul va avea o dotație mai bună decât preotul, care e superiorul său. Va trebui să urmeze deci negreșit și urcarea salarelor preoțești, pentru că să nu se facă nedreptate nimănui.

Îmbunătățirea salarelor învățătoresți trebuie să se facă, pentru că așa cere legea. Și întrebarea e nu-

mai aceea, ca să se recurgă la ajutorul de stat, în care cas poporul nu are nici o greutate nouă de suportat, ori apoi să facă poporul însuși îmbunătățirea? Se pun în cumpană argumente tari, pentru și contra, și rezultatul e, că la ajutorul de stat să nu se recurgă din partea bisericii săsești, ca susținătoare de școale.

„...Noi ne-am putea decide, — spune scriitorul articolelor, — să primim ajutorul, dar în acest pas al nostru s'ar cuprinde totodată și renunțarea desăvârșită de a mai putea avea cândva poziție independentă, sau chiar opozițională, față de guvern. Subvenționarea din partea statului a școalelor noastre ar forma cătușa pentru noi, la carul guvernului, de care nu ne-am mai putea scutura câtă vreme șovinismul maghiar stăpânește spiritele. Dar o împrejurare și mai gravă trebuie să ne facă să renunțăm la primirea dotațiunii, anume, eventuala influență fatală asupra învățătorilor nostri populari. E de temut, că și de altcum spre timiditate prea inclinătorul suflet săsesc, în urma conștiinței, că o mare parte din subsistență are să o mulțamească bunăvoinței organelor statului, va deveni detot zăpăcit și își va pierde orice judecată și acțiune independentă față de dorințele inspectorilor regești de școale. Și că învățătorii îngreunați cu astfel de griji vecinice nu sunt în stare să propage cultura germană, e clar. Intre astfel de împrejurări, trebuie să ajungem la conclusia, că ajutorul de stat dat învățătorilor nostri populari e o cinste danaică, de care trebuie să ne ferim cu opintirea tuturor forțelor noastre și cu încordarea întregii noastre puteri de jertfire”.

Ce se atinge de propunerea limbei maghiare în măsura cerută de dispozițiile legii, scriitorul articolelor are speranța, că dispozițiile aceste aspre vor fi atenuate în instrucția de executare dată din partea ministrului de culte și instrucțiune publică. Cu toate acestea, se teme, că învățătorii dela școalele săsești: „sub influența amenințării cu pedeapsă, dacă nu propun cu destul succes limba maghiară, își vor consacra întreaga activitate acestui studiu, — care cu toate acestea e numai de a doua mână, — iar instrucția principală, cu privire la scopul general, educarea poporului în limba sa, — va fi neglesă. Pentru a preîntîmpina cu succes această primejdie, nu numai că înaltele noastre foruri școlare n'au să lase neîntrebunțat nici un mijloc, ci dator este să dea mână de ajutor fiecare membru al corporațiunilor noastre autonome, protopresbiteratele (presbiteriile), reprezentanțele comunale și în linia ultimă părinții”...

Mai dorește apoi scriitorul articolelor și o reorganizare a inspectoratelor școlare confesionale, la școalele săsești.

Ajungând în urmă la al treilea punct de vedere din care trebuie apreciată noua lege școlară, la asigurarea prin ea a supremației politice pe seama Maghiarilor asupra

celoralalte popoare din patrie, se constată în articolele din întrebare, că scopul guvernului e acela, să dea la o parte pe învățătorii, cari din punct de vedere politic pot să fie neplăcuți stăpânirii. Dar se mângâie scriitorul articolelor, că măsurile acestea nu sunt îndreptate în contra Sașilor, ci în contra Românilor și a Slovacilor, cari au arătat că pot fi primejdioși statului. Cu toate acestea, pot să fie șicanați și Sașii din partea organelor hiperzeloase ale statului. Inșă mai cu puțin succes, pentru că în comitatele săsești comisiunile administrative ale comitatelor sunt compuse din Sași, și în chestii de disciplină, cu privire la învățători, comisiunile administrative comitatense formează forul judecătoresc. Crede deci, că școlarele săsești vor fi cruțate de vexațiuni, cu atât mai vărtos, că deputații sași fac parte din partidul guvernului, prin urmare sunt îndreptățiți să ceară *cruțare* dela guvern!

Așa e privită primejdia cuprinsă în noua lege școlară prin prisma conlocuitorilor noștri sași, cari, cu toate că stau în raporturi bune cu guvernul, totuși se tem să primească ajutorul de stat. Atunci ce să mai zicem noi?!

Cronică bisericească.

Idealul societății omenești.

Viața noastră zilnică e plină de forme cari întunecă fondul, plină de manifestări personale, interesate, cari ascund idealul societății, așezat la baza tuturor instituțiilor. De aceea suntem datori să scoatem în lumină acest ideal, să-l curățim de tot ce-i adăos prin eroarea unora sau răutatea altora.

Vederile, convingerile noastre intime fiind egoiste, scopurile ideale ale instituțiilor menite să împingă omenirea spre progres, se pervertesc dela sine și atrag în mod fatal din parte-ne o purtare conformă cu ele.

Idealul societății de azi are ca lege fundamentală „*bunul trainu*”.

Este adevărat, că legile naturii, cum e instinctul de conservare, nu-l putem înăbuși, ci se impune cu o imperioasă necesitate. Dar iarăși nu e mai puțin adevărat, că unele cunoștințe, unele adevăruri despre cauza primă, despre lume și om, se impun tot așa de mult conștiinței noastre, ba mai mult încă, fiindcă aceste sunt mai aproape de sufletul nostru, sunt legate direct de viață, de oarece ele ne învață cum să folosim celelalte științe privitoare la firea incunjurătoare, ne învață a câștiga o viață mai bună, atât individuală, cât și socială, în care se simțim fericirea atât de mult dorită de inimile noastre.

Și într'adevăr, dacă privim cu un spirit mai adânc mersul omenirii în veacurile trecute, de când avem date istorice, vedem că nu credința în lupta pentru existență a scos pe oameni din faza vieții sălbatică, ci o altă lege, tot așa de fundamentală, care există în germene în regnul animal, iar în om se desvoltă și întărește din ce mai mult în cursul vremurilor, grație desvoltării rațiunii, grație înmulțirii cunoștințelor asupra lumii ce-l incunjură, fapt ce-i dă capacitatea de a supune lumea externă celei interne. Această lege care a scos lumea din sălbătăcie și a adus-o unde se află astăzi și care e menită să aducă dezvoltarea civilizației, e instinctivă, iar cu vremea din ce în ce mai conștientă, formând oeeace numim „iubirea aproapelui” sau a omenirii întregi din jurul nostru. Această milă crește în măsura în care identitatea dintre noi și o altă ființă e mai mare. Astfel ne e mai milă de un om decât de un animal, fiindcă omul e mai apropiat de noi prin identitatea de inteligență, origine și aspirațiuni. Compătimitim mai mult pe unul din rasa noastră decât pe unul din altă

rasă, iubim mai mult pe un Român decât pe un străin etc.

Deci, numai o viață întemeiată pe milă și iubire, numai o viață socială basată pe idealul iubirii crescândă a aproapelui se poate numi civilizație și progres. Numai oamenii cu sentimentul milii desvoltat și cu idealul iubirii aproapelui sădit întruși se pot numi cu adevărat civilizați, cu adevărat oameni, iar nu cruzii civilizați, cari se deosebesc de sălbaticii propriu ziși, prin aceea, că sălbaticul își omoară de-a dreptul prada, pe când civilizatul o omoară indirect prin aducerea ei în stare de miserie și suferință. Nu se pot numi civilizați aceia, cari în timpul iernii se desfată în clădirile mărețe cu contemplarea operelor de artă scandalisătoare, cu plăcerile delicioase ale balurilor, benchetuiind la mese încercate de mâncări și beuturi aduse dela marginea pământului, pe când afară în gerul aspru al iernii atâția nenorociți, semeni de ai lor, tremură de frig și de foame, neavând un țol și un codru de pâine, dreptul oricărei viețuitoare de pe pământ.

De unde oare această nepăsare, nesimțire față de suferința fratelui nostru? Aceasta vine de acolo, că lumea noastră cultivă toate științele, studiază toate legile naturii și renunță la știința cea mai importantă, care ar putea dispune pe om spre jertfire, neglijază știința vieții noastre sufletești, studierea acestei forțe devine din noi.

Nu mai când vom schimba interiorul nostru, sufletul, atunci se va schimba și viața externă și spiritul organizării sociale. Numai crezând în idealul clădit pe tendințele și aspirațiile altruiste ale sufletului putem să trăim fericiți. Numai când vom putea realiza viața creștină pe pământ, atunci Dzeu-Tatăl ne va îndeplini cererea ce i-o adresăm: „*Vie împărăția ta, facă-se voia ta, precum în cer și pe pământ*”. Mila și iubirea sunt începutul și temelie concepțiunii religioase și morale și pe această forță naturală din noi își întemeiază Hristos învățătura sa. Când fariseii îi făceau obiecțiuni subtile după spiritul teologiei fariseice, el le răspundea: Mergeți de învățați ce înșamnă „*milă în voies, iar nu jertfă*”. Pe acest altruism înăscut clădește el idealul moralei creștine care e: să iubești pe Dzeu din toată inima, iar pe aproapele ca pe tine însuși. Că acesta e adevăratul ideal se învederează de Mântuitorul nostru a cărui viață întreagă e o continuă jertfire ce culminează în răstignirea sa pentru mântuirea neamului omenesc, învățându-ne prin aceasta că idealul fiecărui om trebuie să fie răstignirea trupului său, sacrificarea cărnii, purtarea crucii, ducerea unei vieți de jertfă neconștientă pentru binele omenirii. Aceasta trebuie să fie destinațiunea omului și a orice grupare omenească, iar nu aservirea tuturor pentru erijarea și satisfacerea individualității sale capricioase și egoiste, făcându-se pe sine centru și scop ultim al tuturor acțiunilor și frământărilor zilnice. Din însuși faptul, că Dzeu ne-a dat existența, datori suntem a ne jertfi dela naștere și până la moarte.

Ap. Pavel la Corinteni (C. 10—24) zice: Nimene să nu caute ale sale, ci fiecare ale altuia, iar la Romani (Cap. 12. v. 17—21): Nu răsplățiți nimănui rău pentru rău, trăiți în pace cu toți oamenii. Nu vă răsbunați înșivă, ca să dați loc mâniei. Nu fii biruit de rău, ci biruește răul prin bine.

La Luca (cap. 7. v. 4): De-ți va fi greșit fratele tău de șapte ori câte șapte, iartă-l. Iată legea dragostei! Luca (cap. 6 v. 36): Fiți miloși. Nu judecați și nu veți fi judecați; nu osândiți și nu veți fi osândiți; iertați și veți fi iertați. Dați și vi se va da.

Iar Apostolul neamurilor la Rom. 14—15 iarăși zice: Deci dar să urmărim oele ale păcii și cele ale întăririi între noi înșine și între fiecare dintre noi să placă aproapelui său spre bine, pentru întărire.

Iată că din acestea câteva citate se vede că binele altuia trebuie să fie scopul

actelor noastre. Dar să ascultăm și o voce profană ce militează în sprijinul convingerii noastre: „Dacă viciosul renunță la năravul său, — zice W. Stead în a sa scriere „*reînvierea religioasă*” — dacă datornicul își plătește regulat datoriile, dacă sluga nu mai înșală și nu mai fură pe stăpânul său și dacă toată comunitatea își petrece serile de Dumineci în cântece religioase și în rugăciuni, dacă totuși s'a prefăcut, prefacerea aceasta n'a hotărât-o frica de iad ori de stăpânire, ci iubirea de oameni. Toți au aflat în iubire legea vieții”.

(Va urma).

Indatoririle preotului față de școala confesională.

Lucrare citită în conferința preoțească din tractul Abrudului.

de Iosif Gomboș, paroh. (Urmare).

Preotul ca director, pe lângă aceea că va supraveghea pe membrii comisiunii școlare, ca aceia să-și îndeplinească conștientios datorițele de a inspecționa regulat școala și pe învățător, el prin vizitele sale școlare, va supraveghea mersul învățământului, sporul obținut, cauzele eventualului regres pe terenul învățământului, a disciplinei și a frecvenței școlare, etc. Și va căuta sanarea lor, prin conferințele școlare: prin admonierea învățătorilor; prin supunerea cauzei spre a fi delibereată de în ședința comit. parohial; prin aplicarea de pedepse disciplinare elevilor; prin executarea din partea primăriei a pedepselor statorice în conspectele de lenevire. Și în fine va putea propune în spect. districtual de școale, introducerea cercetării disciplinare contra învățătorilor înconștientioși, renitenți sau imorali.

Cel puțin odată în săptămână va vizita școala, asistând la prelegerile din fiecare obiect de învățământ.

Va supraveghea ca autoritatea învățătorului să nu sufere, nici din partea elevilor nici a părinților.

Preotul va asista la conferințele învățătoarești. Conclusele acelor conferințe însă nu are să le considere nici când de obligatoare pentru școala sa, numai în cazul când Vener. Consistor, aprobând acele concluse prin cercular dispune observarea lor.

Preotul, ca director, va cerca să-și apere vaza școlare sale, ca aceea să nu fie discreditată înaintea poporului, nici batjocorită de străini.

Va griji, ca învățătorii să nu purceadă în mod arbitrar cu elevii s'au cu părinții elevilor, și să nu-și formeze astfel de drepturi, cari nu se pot aduce în conglăsurire cu drepturile susținătorului școlare confesionale, nici cu drepturile autonome ale corporațiilor bisericești și cu dreptul de suprămă inspecțiune a forurilor bisericești.

Preotul ca director va prezida examenul semestral, ce se ține la începutul lunii Februarie a fiecărui an — și la acest examen va invita numai pe membrii comit. par.

Va fixa în conțelegere cu inspectorul districtual de școale, termenul pentru examenul dela finea anului școlar și va invita la acest examen pe părinții elevilor precum și pe alți binevoitori și sprijinitori a școlare confesionale.

Va raporta comitetului par. despre rezultatul examenului școlar final și se va îngriji ca și comitetul la timpul său, se raporteze sinodului parohial ordinar, precum și despre alte momente mai însemnate din viața școlare.

Se va îngriji ca școala de repetiție să funcționeze regulat, și cerând trebuința în școala de repetiție va propune el studiul religiunii.

Va asista la prelegerile practice și teoretice ce se dau din economie tinerime adulte (în școala de repetiție economică). Și după aceste prelegeri fiind tinerimea adunată, ține catechisațiunea prescristă.

Subscrie toate actele ce se dau dela școală precum și testimoniile școlare pe cari le prevede și cu sigilul școlare sau a biserice.

Poartă corespondența cu comitetul parohial și cu organele superioare bisericești precum și cu organele civile.

Grijește, ca învățătorii definitiv să fie înscrși la fondul de penziune regnicolar ca membri, săși achite taxele, să-și însinucă urcările de salar și cuincuenalele.

Taxele de înscriere ale elevilor le administrează la timpul său epitropia, și supraveghează ca epitropia să achite la preceptoratul regesc taxele cu cari contribuie biserica la fondul de penziune învățătorească.

Poartă grije de archiva școlară, de biblioteca școlară și de toată averea școlară, ce s'a dat învățătorilor pe lângă inventar, ca aceia să se păstreze în ordine, cărțile menite pentru a fi cetite din partea tinerimei să se poate împrumuta și ci.

Procură în conțelegere cu epitropia și cu aprobarea comit. par., cărți, recvisite școlare, etc.

Și în fine supraveghează igiena școlară, anume, ca școlarele să fie curate, încălzite, provăzute cu bănci potrivite, cu scuiptoare, cu vase de beut apă. Ca școala să fie aerisită la timp, podinele, băncile spălate, praful șters, jurul școlare curat. Ca medicul să viziteze din când în când pe elevi. Ca învățătorii să tindă la observarea strictă a curățeniei din partea elevilor; Apoi să prelindă curățenia corpului și a vestmintelor elevilor.

Cauzele cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul școlar, le-aș putea apoi împărți după felul lor, în următoarele categorii:

1. Cari provin din cauza sărăciei poporului și a comunelor bisericești ca susținătoare de școale.

2. Cari provin din cauza neștiinței părinților și a factorilor chemați a sprijini școala.

Și în fine:

3. Cari provin din cauza comunicațiunei grele — și a depărtării copiilor de școală.

A descrie în mod amănunțit numai una din aceste 3 categorii de cauze, prin cari se împedecă o înaintare mai repede a poporului nostru, spre progresul la care tinde școala, ar fi o temă destul de mare, pentru timpul scurt, de care dispunem în o conferință.

Deci să nu mi să ia în nume de rău dacă aceste 3 întrebări le voi pertracta pe scurt, par tăcând chiar unele cauzate pe mi se par mai neînsemnate, și amintind numai pe cele mai principale precum și unele remedii pentru delăturarea lor.

Este o plângere generală, că poporul nostru e sărac și nu mai poate suporta atâtea greutăți ce i-se impun. Și dacă voi admite și eu aceasta afirmare aproape generală, de dreaptă și de neînvingibilă, neînălăturabilă, atunci trebuie să susțin, că noi pe terenul școlar, nu vom putea ajunge la rezultate mai îmbucurătoare, decât cele la cari am ajuns deja, — ba din contră, pe terenul învățământului popular în viitorul apropiat vom începe a regresa, nu a progresa.

(Va urma).

Din despărț. „Asociațiunei”.

Convocare.

Adunarea cercuală ordinară a desp. X Brad al „Asociațiunei” se va ține în Brad — în sala de gimnastică a gimnaziului român — la 8/21 Iulie a. c. la 3 ore d. p.

Obiecte:

1. Deschiderea adunării. 2. Raportul comitetului. 3. Alergarea și bisibiunilor pentru cenzurarea rapoartelor. 4. Alegerea unei comisiuni pentru acuirea de membrii și încasarea de taxe. 5. Prelegeri populare. 6. Rapoartele comisiunilor. 7. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală a „Asociațiunei”. 8. Inchiderea adunării.

Brad, la 28 Iunie 1907.

Dr. P. Oprîșa m. p. A. Dămian m. p.
dir. desp. notar.

NOUȚĂȚI.

Interesanta foaie, începută în numărul trecut, se va continua, din lipsă de loc, în numărul viitor al ziarului nostru.

Se încep șicanele. Încă nici nu a intrat bine în vigoare noua lege școlară și inspectorii regești de școli, dornici de ași câștiga merite patriotice s'au pus pe lucru, ca să maghiarizeze iute și de grabă școlile cu limba de propunere nemaghiară. În comitatul Torontal inspectorul de școli Dr. *Vértesy Gyula*, a aflat într-o școală din o comună sârbească numai șase cărți maghiare de lectură. Indignat peste măsură de acest lucru, a procurat cărți maghiare gratuite și a dat ordin învățătorului să le împartă între elevi. Elevii însă a doua zi au adus cărțile îndărăt, și le-au predat învățătorului spunându-i, că *părinții le-au dat ordin să nu primească dela nime cărți ungueste*. Învățătorul a făcut arătare despre aceasta inspectorului, care indignat și mai tare de această cutezanță, a făcut arătare la comisiunea administrativă a comitatului, care la rândul ei nu s'a putut lăsa mai pe jos decât inspectorul, ci constatând că aci e vorba de *agitatie sistematică*, a îndrumat pe domnul protopretor al cercului să țină cercetare pentru a constata, *cire* pune la cale agitația în contra limbei maghiare? Și va fi cercetare, apoi poate proces cu sentență judecătorească și comuna cu aceasta e — maghiarisată!

Dela postă. Oficiul de postă din loc ne comunică spre publicare, că ministrul de comunicațiune și-a exprimat dorința, de a se introduce la toate casele mari din orașe câte o cutie de postă sub poartă, ori în locuința inspectorului casei respective, cu mai multe despărțăminte, pe seama tuturor chirișilor din casă, pentru ca factorii postali se poată face mai repede împărțirea scrisorilor. E foarte just și în interesul publicului aceeaș dorește domnul ministru, și de dorința sa s'ar putea ținea cont cel puțin în viitor, cu ocaziunea zidirei și instalării de case noue.

Hymen. *Minerva V. Ceotea* și *Dr. Alexiu Botiuc*, din Arad, logodiți.

Gimnaziul din Caransebeș. Comunitatea de avere în ședința sa ținută Marți în 9 Iunie a aprobat înființarea gimnaziului maghiar din Caransebeș, a aprobat votarea ajutorului din fondurile grănițarești, deși limba română nu va fi propusă decât ca studiu facultativ. Unsprezece grănițari au votat contra înființării gimnaziului.

Comisia de imunitate a terminat cu ascultarea martorilor anunțată în chestia violării imunității deputatului *Dr. Vaida*. Comisia a constatat că imunitatea deputatului *Vaida* a fost violată. Raportul în această cauză se va prezenta dietei la toamnă, prin raportorul comisiei *Hedervary Lehel*.

Spesele obstrucției croate. Conform informațiilor date de ziarul din capitală, vorbirile deputaților croați (stenografarea și traducerea lor) au costat 10.300 coroane.

Sub roțile trenului. Din *Petroșeni* se anunță, că *Boschetti Sándor*, elev de gimnaziu, pentru că câștigă ceva pe seama sârmanilor săi părinți s'a angajat cu mai mulți colegi de-ai lui, ca să curățe iarba și buruienile din curtea stațiunii, primind pentru munca lui o coroană pe zi. Marți după amiază, pe când *Boschetti* smulgea buruienile de printre șini, n'a observat că se apropie un tren. Băiatul a ajuns sub roțile trenului, cari iau sdrobot picioarele. A fost imediat dus la casa părinților săi, unde până seara a murit.

Falsificatori de bani. „*Kronstädter Zeitung*” aduce știrea că poliția din *Brașov* a dat de urma unei societăți de falsificatori de bani. Atrăgându-se anume atențiunea asupra unei case „*Pe tocle Nr. 1*” căpitania orașenească a trimis un detectiv, care a făcut perchezitie în numita casă. Cercetarea a dat bun rezultat. Într-o lădiță s'au aflat mașinării, vopsele și clișeurile pentru bancnote de 20 cor. Posesorii acestei case au fost arestați cu toate că negau, că ar fi știind ceva despre aceste aparate. Clișeurile sunt foarte bune. Cercetarea urmează.

Pianistă română distinsă în străinătate. Dșoara *Cellia Delavrancea*, fca distinsului avocat și scriitor *Barbu Ștefănescu Delavrancea* a obținut premiul I de piano la conservatorul din Paris. Dșoara *Delavrancea* a fost la Paris eleva măiestrului *Duvernay*, acum decedat.

Un dar al reginei Elisabeta. Regina României a oferit societății amatorilor de jucării antice din Paris, pentru muzeul în preparație o operă cu tiraj foarte restrâns și scrisă de Ea: „*Dnul Hampelmann*.” E o poveste fantastică în limbile: franceză, engleză, germană și română, împodobită de un mare număr de desemnuri umoristice în culoare, datorite dlui *Lecante de Nony*.

Atentat contra fiului regelui Milan. Din Constantinopol se vestește, că doi indivizi necunoscuți au încercat un nou atentat contra fiului natural al fostului rege al Sârbiei, Milan, cu numele *Cristici*, care petrece în Constantinopol. *Cristici* se afla pe stradă, când doi necunoscuți l-au înzultat. La acestea *Cristici* se întoarce acasă și luând un revolver urmărește pe atentatori, îi ajunge și cerându-le satisfacție, unul din ei ridică un pumnal asupra lui. *Cristici* îndreaptă atunci revolverul asupra atentatorilor rănind pe unul din ei. Atentatorii au scăpat cu fuga.

Corupție mare în Portugalia. Din *Lissabona* se depeșează, că acolo s'a dat de urma unor corupțiuni mari, în care sunt implicați mai mulți funcționari înalți de stat. Astfel un diplomat, care a fost denumit consul pentru China nu s'a mișcat de acasă și trăgea pentru oficiul de consul lea de 50.000 cor. Afară de acestea mai ocupa și alte multe oficii împreunate cu renumerațiuni, cari se urcau la suma oribilă de 100.000 cor. Consulii denumiți pentru Japonia încă își mâncau leftele acasă. S'a întâmplat, că o familie de funcționar de stat încasă anual o leață grasă, cu toate că tatăl de familie murise de mult. O mănăstire care se pustiise de mult, primea totuși ajutor în fiecare an. Ministrul-president *Franco*, căruia i-a venit la cunoștință această manipulație de bani scandaloasă, a anunțat că va pedepsi în modul cel mai aspru pe toți cei vinovați.

Avis. „*Speranța*”, noul institut de credit și economii din *Hosman* (proiectat sub numirea „*Hosmăreana*”) își va începe activitatea la 15 Iulie 1907 st. n. Acoardă credite cambiale, hipotecare și pe obligațiuni cu cavenți. Primește depuneri până la 1000 cor. cu 5%, iar depuneri mai mari cu 6%, plătiind și darea erarială.

Diracțiunea.

Petrecere în Uioara. Tinerimea română din *Murăș-Uioara* și jur învitată la petrecerea de vară ce o va aranja *Duminecă* în 21 Iulie st. n. în sala mare a hotelului erarial din *Murăș-Uioara*. Inceputul precis la orele 7 și jum. seara. Venitul curat e destinat în favorul bisericii arse din *Inoc*. Contribuțiile marinimoase sunt a se trimite pe adresa dlui *Nicolae Galea*, preot în *Inakfalva* u. p. *Felvincz*.

Pentru producenții de cereale și de nutrețuri.

Aducem la cunoștința economilor noștri, că magazinul militar de alimentare din *Sibiu* (K. u. k. *Militär-Verpflegs-magazin*) ca și până acum cumpără săcară, ovăș cu bani gata, tot asemenea fân și paie, anume acest nutreț începând dela 1 Iulie c. cu prețul ce se dă pentru cea mai bună calitate. Cumpărarea se face în strada numită „*Jungenwaldstrasse*”, unde până acum firma *Felzer* și *Ferderber* a avut magazinul pentru fân și paie, apoi în târgul fânului în „*Retrenchement*” (strajament), de unde fânul și paiele se descarcă în șurile închiriate dela *George Rumler*.

Oferte în scris despre vânzare de fân și paie magazinul militar primește ori-când.

Se recere ca fânul de vândut să fie din recolta cea mai nouă, el trebuie să fie numai din ierburi bune de pe livezi, uscat, să nu fie înălbit, să fie curat, nu mucețit, pravos sau nisipos și să aibă miros plăcut. Costreiu, rugină, plante mociroase, muschi, cotoare tari, iarbă spinoasă și lănoasă pot să fie numai în măsură mică.

Paiele de orz, ovăș, grâu și de săcară se folosesc ca paie de nutreț și de tăiat. Ele trebuie să fie sănătoase, să nu fie atinse de rugină sau de mană (malură), să fie uscate, curate, să nu fie prăvoase sau mociroase, mestecate cu gunoii sau cu buruieni și să nu miroase greu.

Paiele de așternut să nu fie sdrobotite și mestecate cu pleavă și să nu aibă miros greu.

Ca paie de așternut se folosesc indeobște paiele din îmblătitul cu mașina și paiele din trieratul cerealelor cu vite.

Drept paie de pat și de legat se folosesc paiele din îmblătitul cu mâna (îmblăcii), adevă paie de săcară, indoitură sau

de grân. Ele trebuie să fie sănătoase, să nu fie atinse de rugină, de mană, să fie uscate, curate, să nu fie prăvoase sau mociroase, cu gunoii sau cu buruieni și să nu aibă miros greu.

Economii să fac băgători de seamă la faptul, că paiele de pat au preț aproape îndoit față de paiele eșite dela mașină (paie de așternut).

Sibiu, 30 Iunie n. 1907.
Comitetul central al „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu*”.
Pantaleon Lucașu, *Vic. Tordășianu*
prezident. secretar.

PARTEA LITERARĂ.

Ființa dreptului.

(Fine).

Să vedem acum în ce raport stă dreptul cu datorința? Atât dreptul, cât și datorința, să refer în mod direct la acțiunea omului. Am dreptul sau am datorința să fac ceva. Datorința e o necesitate morală pentru începerea acțiunii, necesitate care ordonează, că ființa liberă trebuie să facă ceva. În datorința e exprimată deci îndatorirea de a intra în acțiune, pentru ajungerea scopului. Dreptul însă nu silește, ci permite. În noțiunea dreptului se cuprinde îndreptățirea de a intra în acțiune de voe bună și în perfectă libertate de mișcare. Prin urmare, dreptul, în senz subiectiv, e libertatea acțiunii.

Acțiunea, care formează al treilea element al moralității, poate fi acțiune impusă, adevă reclamată de datorință, și poate fi acțiune liberă, reclamată de drept. Și cu aceasta am precizat locul unde se găsește ființa dreptului în lumea morală. Acest loc este: între virtute și imperiul bunurilor, la mijloc, în bună tovarășie cu datorința.

Dreptul și datorința sunt deci noțiuni egale în periferie, și numai direcțiunea e alta la fiecare din ele.

Sunt datorințe de drept, și datorințe morale, dintre cari cele dintâi pot fi forțate, cele din urmă, cele morale însă nu. Deosebirea între drept și morală e deci aceea, că pe terenul dreptului există constrângere, pe al moralei nu. De aci avem apoi legalitatea acțiunii și moralitatea acțiunii. E legală acțiunea dictată din partea dreptului, pe când cea dictată de etică e — morală. Dreptul nu reclamă alta decât legalitate în acțiune, moralitatea nu reclamă alta decât respect în fața legii, ceea ce în ultima analiză e tot legalitate, dar în lumea morală se numește virtute. Dacă acum dreptul pretinde legalitate, iar datorința pretinde respect față de starea legală de lucruri, e prea evident, că între drept și datorință nu e nici o deosebire, pentru că datorința e tot așa legalitate ca și dreptul.

Să facem însă deducțiuni mai pozitive.

Datorința e necesitatea constringentă a unei acțiuni, iar acțiunea dă naștere la raporturi între persoane. Dacă eu încep acțiune în contra unei persoane, — prin acțiunea mea deschid teren de acțiune și pe seama persoanei acesteia. Eu nu pot să ocup singur întregul teren de acțiune, pentru că atunci ar urma, că toți ceilalți ar putea să fie eșchiși cu totul de pe terenul liberei acțiuni. Iar dacă acțiunea mea face, ca persoana respectivă să intre și ea în acțiune și să se pună în raporturi cu mine, e clar și evident, că datorința acțiunii mele a deschis pe seama ei dreptul de contraacțiune. Dreptul a fost provocat deci din partea datorinței, sau din partea moralității.

Moralitatea presupune totdeauna existența dreptului, pentru că dreptul e așa de vechiu ca și moralitatea; iar dreptul stă în legătură atât de strâns cu datorința, încât nu ne putem închipui drepturi fără datorințe, ori datorințe fără drepturi.

Omul care n'are decât numai datorințe fără drepturi, nu e om liber, ci e atârnat de voința altora, e unealtă oarbă, totdeauna dator se între în acțiune, dar niciodată îndreptățit să facă acțiuni, din voe liberă. Pe scurt, un astfel de om e — sclav. Pentru că să fie omul om întreg și perfect, trebuie să aibă deci și drepturi, nu numai datorințe.

Și tot așa nu poate să aibă cineva numai drepturi, fără datorințe. Domnitorii încă trebuie să aibă datorințe pe lângă drepturile cele mari ce le au; datorințe, cari ce e drept, nu pot fi totdeauna forțate, dar în cele din urmă sunt datorințe, cari dacă n'ar exista ca datorințe de drept, ar face să se nimicească raporturile dintre domnitor și supușii săi. Iar raporturile între ființe cu voință liberă sunt indispensabile. De aceea, domnitorul absolut, care are numai drepturi, și sclavul, care are numai datorințe, sunt anormalități în lumea morală.

Dreptul deci, al cărui domeniu e lumea morală, e corelatul datorinței în raporturile dintre ființele acționiste, cu voință liberă. Ambele noțiuni, a dreptului și a datorinței, ni-le imaginăm deodată, fiindcă stau în strânsă intimitate. Și dacă zicem așa: moralitatea e reprezentată prin aceste trei forme: virtute, bunuri și datorință, putem zice și așa: moralitatea ni-se prezintă în următoarele forme: virtute, bunuri și drepturi.

În doctrina morală vine pusă datorința întâiu și din ea se derivă dreptul, tot ca datorința, pe când în jurisprudență dreptul e întâiu, și datorința îl întregeste.

Cărți și reviste.

Revista teologică, organ pentru știința și viața bisericească. Nr. 6 are următorul cuprins: *Religiunea primordială și originea religiunii*, de *Dr. Nicolae Bălan*. *Din trecutul bisericii române bihorene*, de *Gruia Hirotonia* ca pedecă pentru căsătorie, de *Dr. Nicodim Milaș*. *Cuvântare despre nemurirea sufletului*, de *Dr. George Popovoiu*. *Mișcarea literară*: *Propovedanii la îngropăciunea oamenilor morți*, de *G. Tulbure*. *Informațiuni*. Tipicul cultului religios de *Cantor*. *Redacțiunea și administrațiunea*: *Sibiu*, strada *Măcelariilor*, 45.

Transilvania, analele Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, Nr. 11 cuprinde procesele verbale ale ședințelor IV, V și VI a comitetului central al Asociațiunii. Din despărțăminte. (Raport general despre activitatea despărțămintelor în cursul anului 1907). *Expozițiunea generală română*. Anunț. *Lista recompenselor acordate expozanților și colaboratorilor*. *Convocarea ședinței plene a secțiilor științifice literare*. Cărți primite gratuit pentru biblioteca Asociațiunii. *Redacțiunea*: *Sibiu* (N. Seben) strada *Morii* Nr. 6.

CONCURS

Se publică concurs pentru premiul de 40—50 coroane, oferit de dl *N. Mihailă*, cleric absolut și fost învățător, actual proprietar în *Vinerea*, pentru cea mai bună lucrare despre tema:

„*Folosul educațiunii morale și metoda dezvoltării ei în școlile populare, având a cuprinde și unele îndigitări despre datorințele părinților și ale societății în această privință*”.

La acest premiu pot concura numai învățători dela școlile noastre confesionale-populare din cercul conferenței învățătoarești al *Orăștiei*.

Lucrările sunt a se înainta comisarului consistorial, ce se va numi pentru conducerea conferenței din anul 1908, înainte de terminul conferenței cu o lună de zile. Iar numele autorului să se alăture într'un plic sigilat.

Sibiu, 9 Iulie n. 1907.

Dr. V. Bologa
comisar consistorial

Din public.*)

Mulțămintă publică.

Cu ocaziunea petrecerii din 24 Iunie n. din *Agârbicieu*, ne-au onorat cu prezența și au suprasolvit următorii marimoși domni:

V. Stanciu, preot gr. cat., *Șeica-mică* 80 fileri, *Fuchsbalg H.*, notar, *Agârbicieu* 80 fileri, *I. Schuller*, învățător pens. luth., *Agârbicieu* 60 fileri, *I. Botezan*, preot gr. cat., *Agârbicieu* 40 fileri, *Ilie Câmpean*, inv. gr. cat., *Agârbicieu* 40 fileri, *I. Lap*, inv. gr. cat. 30 fileri.

Uterior sau mai încasat dela onor. domni *I. Mircea*, notar, *Ibișdorful-săseso* 3 cor. și *Alexiu Chețan*, inv. gr. or. *Frâna* 2 cor.

Tot cu această ocaziune a mai dăruit școlii noastre gr. or. economul *D. Rotariu* o lampă în preț de 19 cor.

Venitul curat al acestei petreceri a fost 9 cor. 14 fileri, care sumă se va întrebuința spre ajutorarea copiilor săraci dela școala gr. or. din loc.

Primească sus numiții domni și pe această cale cele mai călduroase mulțăminte. *Agârbicieu*, 10 Iulie 1907. *Toma Stanciu*, paroh gr. or.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 6244 Școl.

3-3

Concurs.

Din fundațiunea Nicolau Vlad este vacant un stipendiu de șase sute (600) coroane pentru conferirea căruia se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Dela concurenți se cere să fie Români greco-orientali din arhidieceza Transilvaniei și studenți cu calculul general Bun.

Cererile să fie înaintate la Consistorul greco-oriental român din Sibiu, înzestrate cu următoarele documente în original:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu școlar din anul 1906/7.
3. Testimoniu de paupertate.
4. Alte eventuale acte recomandatoare.

Cererile intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Sibiu, 11 Iunie 1907.

Consistoriul arhidiecezan.

[180] 1-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan în parohia de clasa a II-a Sita-Buzău, pe lângă neputinciosul paroh Ioan Dima, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale, afară de congrua.

Concurenții vor avea conform normelor în vigoare a se prezenta în parohie în vreo una din Dumineci și sărbători înainte de alegere cu 8 zile spre a celebra, cânta și cuvânta în biserică.

Concursele instruite cu documentele recerute vor avea a le așterne în termenul prescriș, oficiului protopresbiterial gr. or. al Treiscaunelor în Bereczk.

Sita-Buzău, 24 Iunie 1907.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 439

[181] 1-3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresți din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Mercurea se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Mercurea, salar 800 cor. și relut de cuartir și grădină 200 cor. din cassa epitropiei parohiale.

2. Ludoș, două posturi învățătoresți, salar câte 600 cor.

Refectanții să fie apti de a înființa și conduce corul bisericesc și a ține strana, Dumineca și sărbătoarea, pentru cari prestațiuni vor primi o remunerațiune conform dasterității lor.

3. Cărpiniș, salar 600 cor., cuartir și lemne de foc.

4. Bogatu, salar 600 cor. din repartiție.

5. Broșteni, salar 600 cor.

6. Beșinău, salar 600 cor.

Învățătorii aleși sunt datori a cânta la liturgie cu elevii și a ține școală de repetiție.

Pentru anii serviți la alte școli nu primesc cuincuenalii.

Concurenții își vor așterne rugărilor lor instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterial.

Mercurea, 24 Iunie 1907.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Mercurea, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Avram S. Păcurar
protopresbiter.

Nr. 529.

[182] 1-3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a posturilor învățătoresți din comunele mai jos însemnate, aparținătoare tractului Turda, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Agârbiciu, salar 600 cor. din repartiție, cuartir, grădină și lemne de foc.

2. Agraș, 600 cor. din repartiție, cuartir, grădină și lemne de foc.

3. Banabic, 600 cor. din repartiție, cuartir, grădină și lemne de foc.

4. Criștiș, 600 cor. din repartiție, pământuri și stole cantonale, cuartir și lemne de foc.

5. Găbud, 600 cor. repartiție, relut de cuartir și lemne de încălzit.

6. Hărăstăș, 600 cor. din repartiție și din cassa bisericeii, cuartir, grădină și emne de foc.

7. Hidiș, 600 cor. repartiție, relut de cuartir, grădină și lemne de foc.

8. Murăș-Săniacob, 600 cor. din repartiție, cantorat, pământuri, cuartir, grădină și lemne de foc.

9. Soporul-de-Câmpie, 600 cor. din repartiție, pământuri, grădină, lemne de foc și cuartir.

10. Turda, 600 cor. solvibile în rate lunare anticipative, cuartir, lemne de foc, și remunerații speciale pentru instruirea corului bisericesc și pentru alte servicii scripturistice. Cuincuenalele se vor computa dela ziua introducerii în post.

Refectanții vor avea a conduce școlarii la biserică și a cânta la strana în Dumineci și sărbători și sunt poftiți a se prezenta în comuna la care vor competi spre a cânta și face cunoștință cu poporul.

Cererile instruite în ordine să se aștearnă în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterial, dela care se pot lua și informațiuni speciale.

Turda, 20 Iunie 1907.

Oficiul protopresbiterial, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Jovian Murășan
protopresbiter.

Nr. 66-1907

[167] 1-2

Licitațiune publică.

Comitetul parohial gr. or. din Sălciua-de-jos (tractul Lupșei) dă în întreprindere edificarea bisericeii din loc pe calea licitațiunei publice minuende verbală, care se va ține în localul școlii la 21 Iulie n. a. c. la 2 ore p. m. Prețul de strigare este 8961 cor. 42 fil. Materialele brute: piatra, varul, nășipul, cărămida și lemnul le pune la dispoziție comitetul. Licitanții au să depună vadiu de 5%. Planul și preliminarul de spese precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial.

Sălciua-de-jos (Alsó-Szolcsva) la 15 Iunie v. 1907.

Romul Gomboș

Vas. Butură

paroh-prezident.

notar.

O firmă locală foarte activă caută imediat un **bărbat inteligent**, capabil de cautiune, care are să iee în primire sume mici dela oameni privați. Aceluia îi este dată ocaziunea de a-și întemeia o existență sigură și profitabilă și a-și urca câștigul prin vânzarea unui articol trebuincios introdus cu bune rezultate. Se reflectează numai la un om harnic și solid, care reflectează la un post permanent.

Doritorii de a ocupa acest post, cu bună recomandatie să-și trimită adresa cu indicarea activității de până acum în scris la:

Administrația

[176] 3-3 „Telegraful Român“.

VASILIE BANN

SIBIIU

str. Ocenei 7 — str. Faurului 16

în casa sa proprie „La Cizma roșie“
cel mai mare

depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru provincie comandele se trimit recomandate, la caz de nu corăspund, se primesc îndărăpt în schimb. [90] 14-

Pentru economi!

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însămnătate este pentru oricare econom a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin aceasta se urcă valoarea, adică prețul vitelor, porcilor și cailor. Prețul 60 fileri.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și porcii sufer mult de mâncărimea păduchilor, prin care mâncărime sunt reținuți în îngrășarea și desvoltarea lor, ba chiar slăbesc, încât în loc de a li se ridica prețul, chiar perd din valoare. Fiecare ecorom să întrebuințeze această unsoare. Prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și diferitelor liqueruri. Cine voește a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru a prepară 1 litră este 40 fileri. Tot atâta și pentru rachiu de prune, drojzii, slivovită, borovicika și altele.

Thea foarte fină și bună. Prețul 1 pachet 20 fil., 1 kg. 3 și 4 cor.

Syrup de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 kg. i cor. 20 fil.

Tinctură contra picioarelor și mânilor înghețate. 70 fileri.

Tinctură contra bătăturilor (ochi de găină). 70 fileri.

Cereți preț-courantul cel mare și-l primiți gratuit.

Toate acestea se capătă la:

Cornel Demeter

apotecar în Szászváros, piața școlii Nr. 37.

[95] 13-52

ÎN 6 ZILE
LA
AMERICA

Transport de persoane

in

Canada și Argentina.

Cereți clarificări.

E de ajuns carte postală.

Răspundem în românește.

Falk et Comp.

Secția românească.

Hamburg

Strada Raboisen Nr. 30.

[4] 2-13

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorii de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (2) 28-41

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

REVERENZI

— În calitatea cea mai bună și ieftină, se pregătesc la —

„Croitoria Universală“,

Ioan Petrașcu,

strada Cisnădiei Nr. 32 SIBIIU — NAGYSZEBEN strada Cisnădiei Nr. 32

[143] 4-5